

Věci a ne-věci

Je základní rozdíl mezi věcmi a ne-věcmi; s jistým zjednodušením (které vysvitne při důkladnějším prozkoumání onoho rozdílu) lze říci: základní rozdíl mezi mrtvými předměty a živými bytostmi. Ale právě tak, jako musíme rozlišovat mezi živými bytostmi, musíme rozlišovat i mezi věcmi. Některé „věci“ se chovají tak, že skoro vypadají, jako by také „žily“. To platí třeba o jazyce (jazycích): jazyk sice nežije bez těch, kteří jím promlouvají (a kteří v něm myslí), ale přesto nikdy nemůže být redukován na soupis slov a na přehled gramatických zásad a pravidel. (A zejména slova nemůžeme nikdy redukovat na pouhé znaky.) Už dávno máme ve zvyku mluvit o „událostech“, i když také mezi nimi je velký rozdíl: jsou události samy v sobě integrované, a jsou události, které potřebují, aby byly integrovány zvenčí. Známo to je zejména z událostí tzv. dějinných; ty nejsou zevnitř integrované, ale jejich integrita nutně prochází lidským vědomím a myšlením. To však ještě nikterak neznamena, že takové „umělé“, „nepravé“ události jsou pouhým výmyslem, pouhou svévolnou konstrukcí. Tak třeba válka není hromadou jednotlivých šarvátek, gulag není nahromaděním individuálních lidských osudů, šoa není katastrofálním procesem záhuby obrovského množství jednotlivých židů, a dokonce ani povodeň není jen množstvím vody, protékajícím určitým korytem a přetékačím do okolní krajiny, atd. Tak se dá říci, že porozumění životu a živým bytostem je pouze začátkem našeho porozumění všeobecného; všude tam, kde je život vykládán z něčeho jiného, neživého, dochází k zásadnímu pochybení, které daleko přesahuje problémy biologické a větší postupující degradaci nejen života organického, nýbrž i myšlenkového a duchovního.

(Písek, 020817-1.)